

Datum
2011-12-20

Vattendelegationen Norra Östersjön

Sammanträde med Vattendelegationen för Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt

Datum:

9 december 2011

Plats:

Best Western Mälaren Hotell & Konferens, Västerås

Närvarande:

Ledamöter:

Ingemar Skogö, ordförande, Länsstyrelsen i Västmanland

Else-Marie Mejersjö, Jordbruksverket

Georgia Destouni, Stockholms Universitet

Elisabeth Björk, Norrtälje kommun

Christer Segerström, Länsstyrelsen i Uppsala

Petter Ström, Sala kommun

Roland Dehlin, Nynäshamns kommun

Jan Johansson, Länsstyrelsen i Örebro län

Övriga:

Sofia Wallström, Länsstyrelsen i Västmanland

Helena Segervall, Vattenmyndigheten

Susanna Vesterberg, Vattenmyndigheten

Jenny Caruso, Vattenmyndigheten

Malin Andersson, Vattenmyndigheten

1. Ordförande öppnar mötet

Ordföranden Ingemar Skogö hälsade välkomna.

2. Godkännande av dagordningen

Delegationen beslutade att godkänna förslaget till dagordning.

3. Föregående mötesprotokoll

Föregående mötesprotokoll lades till handlingarna.

4. Remisser till Vattenmyndigheten

Vattenmyndigheten har besvarat två större remisser sedan förra mötet:

- Tilläggsbetänkande till Havsplaneringsutredningen - Kunskapsunderlag för havsplanering (remiss från Miljödepartementet). Länsstyrelsen tillstyrkte förslaget.
- Remiss rörande prispolitik och Sveriges definition av vattentjänster (förfrågan från Havs- och vattenmyndigheten om synpunkter från vattenmyndigheterna, som underlag för HaV:s svar på remiss från Miljödepartementet). Kommissionen anser att Sverige har tolkat definitionen av vattentjänster för restriktivt och att förutom kommunal dricksvattenförsörjning och insamling, rening och utsläpp av avloppsvatten så ska begreppet vattentjänster även innefatta uttag av vatten för bevattning, uppdämning för vattenproduktion, uttag av vatten för industriellt bruk m.m. Länsstyrelsen skrev i yttrande till HaV att vi inte har något att tillägga till det som Sverige tidigare framlagt i frågan, men påpekade att oavsett vilka verksamheter som omfattas av vattentjänster så finns det ett behov av att effektiva styrmedel utvecklas så att de miljömål som Sverige åtagit sig i relation till vattendirektivet kan uppnås. HaV menade i sitt yttrande till Miljödepartementet att den svenska tolkningen av begreppet vattentjänster kan behöva ändras. Samtidigt lyfte man att vissa verksamhetsområden som inte omfattas av begreppet vattentjänster i Sverige, ändå omfattas av juridiska eller ekonomiska styrmedel som bidrar till en prissättningspolitik i enlighet med vattendirektivet.

Georgia Destouni menade att detta inte alls uppfyller det som kommissionen är ute efter. All vattenanvändning ska omfattas. Detta borde även inkludera användning av vatten för att rena genom retention. Vem ska betala för det förorenade område som skapas?

Bestämde att vi återkommer till denna fråga och fortsätter diskussionen efter det att Miljödepartementet har svarat kommissionen.

5. Vattendelegationens uppdrag

Arbetsplan för vattenförvaltningen

Vattenmyndigheterna arbetar med att ta fram en ny arbetsplan.

Datum
2011-12-20

Dnr

Översikt av väsentliga frågor

En nationell arbetsgrupp med representanter från samtliga distrikt arbetar med att ta fram samrådsdokumentet "Arbetsprogram och Översikt av väsentliga frågor" (AP/ÖVF). Ett brett samråd ska hållas 1 december 2012 – 1 juni 2013. I samrådsdokumentet kommer vi att lyfta viktiga frågor som vi eller andra aktörer behöver lösa för att vattenförvaltningsarbetet ska fungera och åtgärdsprogrammen ska kunna genomföras. Det handlar dels om övergripande frågor som behov av styrmedel och dels om frågor kopplade till specifika arbetsmoment.

De synpunkter som inkommer under samrådet tas med i arbetet med att ta fram förslag till Förvaltningsplan och Åtgärdsprogram, år 2014. AP/ÖVF uppdateras inte efter inkomna synpunkter. Diskuterades i delegationen att detta kan bli svårt ur pedagogisk synpunkt. Konstaterades att det blir extra viktigt att i samrådssammanställningen redovisa hur vi tar med oss synpunkter i det vidare arbetet. Vid distribution av AP/ÖVF efter samrådet ska alltid sammanställningen bifogas.

Påpekades också att vi inte bör använda ordet "remiss" i detta sammanhang eftersom det indikerar att slutgiltigt dokument ska fastställas. Det är bättre att använda "samråd".

Enligt tidplanen kommer ett utkast att skickas till samtliga vattendelegationer i april. Vattendelegationen i Norra Östersjön kommer även att få ett tidigare utkast.

Justeringar av vattenförekomstindelning

Arbetet med revidering av vattenförekomster fortsätter enligt plan.

SMHI har bearbetat länsstyrelsernas förslag till ändringar för ytvattenförekomsterna och nu pågår ett arbete med att rätta ut några kvarstående frågetecken. I Norra Östersjöns vattendistrikt innebär ändringsförslagen en bruttoökning med ca 60-70 ytvattenförekomster. Vattendelegationen ska enligt tidplanen ta beslut om nya ytvattenförekomster under det första halvåret 2012.

För grundvatten pågår en revidering där SGU genomför arbetet. Ett prioriterat arbete är att avgränsa nya grundvattenförekomster enligt artikel 7 - Vatten som används för uttag av dricksvatten. Vattendelegationen ska enligt tidplanen ta beslut om nya grundvattenförekomster senast i december 2012

Övervakningsprogram

Det förra övervakningsprogrammet beslutades 2006. Vattenmyndigheterna bedriver ingen övervakning i egen regi utan övervakningsprogrammet baserades på ett urval av stationer med andra huvudmän. Utifrån riktlinjer från Naturvårdsverket rapporterades enbart sådana stationer som betraktas som stabila och dessa utgjorde endast en liten del av det totala antalet övervakningsstationer. EU-kommissionen har påpekat ett flertal brister i övervakningsprogrammen.

Ett nytt övervakningsprogram håller på att tas fram och rapportering till EU ska genomföras hösten 2012. Detta program kommer bättre att svara mot vattenförvaltningens krav men fortfarande finns brister som behöver åtgärdas. Parallellt med att ta fram övervakningsprogrammet arbetar vattenmyndigheterna med att utarbeta en långsiktig plan för hur den vattenrelaterade övervakningen ska utvecklas för att bättre möta vattenförvaltningens behov. Den långsiktiga planen kommer att innehålla en bristanalys.

Georgia Destouni tryckte på vikten av att de mätdata som vi har använt måste vara tillgängliga för alla och att vi behöver redovisa tydligt vilka modeller som används.

Susanna Vesterberg berättade att ett omfattande arbete pågår för att få in data till de nationella datavärdarna och göra data tillgängliga. Datatillgängligheten har blivit bättre men det finns fortfarande arbete att göra.

Petter Ström lyfte frågan: om vi har ett vatten där det inte finns några mätningar överhuvudtaget, är det då lämpligt att peka ut det som vattenförekomst?

Det utökade behovet av övervakning är något man behöver ha med sig när man pekar ut vattenförekomster. Susanna Vesterberg konstaterade att underlaget för klassificeringar kontinuerligt förbättras och att vi i Norra Östersjöns vattendistrikt under den andra förvaltningscykeln förhoppningsvis kommer att ha mätningar i samtliga ytvattenförekomster, även om det inte är regelrätt övervakning i form av återkommande mätningar.

Vattendirektivets krav på kontrollerande övervakning (som ska ge en representativ bild av vattenstatusen i hela vattendistriktet) är väldigt långtgående; det är många parametrar som ska mätas. Det är ett fåtal övervakningsstationer i Sverige där man mäter parametrar för samtliga kvalitetsfaktorer. Detta har delvis en historisk förklaring, vissa kvalitetsfaktorer har vi i Sverige mätt under lång tid och det finns väl fungerande metoder medan andra är relativt nya och oprövade. Dessutom fungerar olika kvalitetsfaktorer olika bra beroende på vattentyp osv.

Georgia Destouni tryckte på att det finns andra typer av övervakning än att ha en stor mängd mätpunkter, exempelvis fjärranalys. Nya tekniker och metoder behöver tas in i övervakningsarbetet.

Petter Ström undrade hur vi ska kunna följa upp effekter av åtgärder om vi inte har mätningar "före och efter".

Det behöver tas till andra metoder för att följa upp åtgärders effekter. På grund av begränsade resurser kan vi inte mäta överallt. Det går till exempel att använda modeller där man tagit fram schabloneffekter för olika åtgärder.

Datum
2011-12-20

Dnr

Roland Dehlin frågade hur vi hanterat de många ideella organisationer som bedriver övervakning, hur informeras de om vilka krav som finns inom vattenförvaltningen?

Detta är något som länsstyrelserna måste ha med sig i sitt arbete med miljöövervakning, bland annat i kontakter med utövare av recipientkontroll. Denna fråga hanteras också i den långsiktiga planen som håller på att tas fram.

Delegationen anser att övervakningen är en prioriterad fråga och att vattenmyndigheterna behöver vara aktiva och visa vilka behov som finns inom vattenförvaltningen.

Petter Ström menade att delegationen bör ta beslut om övervakningsprogrammet.

Susanna Vesterberg informerade om att Statskontoret har fått i uppdrag att genomföra en översyn av hur miljöövervakningssystemet kan effektiviseras. Uppdraget ska redovisas till Miljödepartementet senast 30 mars 2012. Detta är förhoppningsvis en indikation på att Miljödepartementet är medvetna om problematiken. Frågan måste upp på departementsnivå eftersom det är många myndigheter inblandade.

Åtgärdsprogram

Målbild/inriktning på arbetet

Helena Segervall redogjorde för hur vi arbetar med att ta fram åtgärdsprogram 2016-2021. Underlagsdokumenten som länsstyrelserna håller på att ta fram kommer att vara centrala i arbetet. Det pågår också utveckling av ett "åtgärdsbibliotek" och en "åtgärdsmodul" i VISS.

En viktig utgångspunkt för arbetet är att ÅP 2015 är en fortsättning på ÅP 2009. Det är viktigt att vi har en röd tråd i arbetet, dels för att ha en tydlighet gentemot våra samverkanspartners och EU, men framförallt för att vi ska nå målen.

Åtgärdsunderlagen

Länsstyrelserna arbetar med att ta fram underlagsdokument på avrinningsområdesnivå. Riktlinjer för arbetet med åtgärdsunderlagen skickades ut till länsstyrelserna den 23 mars 2011. Två nationella dialogmöten har anordnats i syfte att fånga upp frågor och stötta länsstyrelserna i arbetet. Under mötena framkom ett behov av förtydliganden på vissa områden. Förtydligande riktlinjer kommer att skickas ut den 15 december 2011.

Återrapportering för 2010 och 2011

På förra delegationsmötet framfördes önskemål om att få en mer detaljerad redovisning av återrapporteringen 2010 för distriktet. En distriktssammanställning har nu tagits fram och Malin Andersson redovisade denna översiktligt.

Svarsfrekvens för kommunerna inom Norra Östersjöns vattendistrikt är ca 92 %, vilket är något högre än genomsnittet nationellt (86 %). Det är sex kommuner i distriktet som inte har svarat, varav två är gränskommuner som till största delen ligger inom Bottenhavets distrikt. De kommuner som inte inkom med svar förra gången kommer att kontaktas inför förestående återrapportering.

Malin Andersson redovisade en sammanställning av kommunernas och länsstyrelsernas svar för respektive åtgärd i åtgärdsprogrammet i distriktet (PM och presentation delades ut under mötet)

Under hösten har dialogmöten hållits med myndigheter och med SKL (för kommunernas del) inför kommande återrapportering. De enkäter som ska användas vid återrapporteringen skickades ut den 29 november och finns tillgängliga på vattenmyndigheternas webbsida.

Roland Dehlin påpekade att vid den förra återrapporteringen hanterades arbetet väldigt olika i olika kommuner. I vissa kommuner behandlades återrapporteringen i kommunstyrelsen, i andra sköttes hela arbetet på handläggarnivå.

Konstaterades att vattenmyndigheterna borde ge riktlinjer till kommunerna om att återrapporteringen åtminstone bör hanteras i nämnd. Sådana riktlinjer gavs inte denna gång men vi tar med det inför framtiden.

Vid förra återrapporteringen gjordes inte någon specifik återkoppling med länsstyrelser och kommuner. Länsstyrelserna har dock fått återkoppling i och med att vi arbetar mycket tillsammans med beredningssekretariaten.

Georgia Destouni menade att vi årligen borde göra analyser där vi tittar på om det finns någon statistisk skillnad i vattenstatus mellan kommuner som har genomfört åtgärder inom ÅP, och kommuner som inte har gjort det. Detta för att se om åtgärdsprogrammet har avsedd effekt. Vattenmyndigheten tar med sig frågan.

Jan Johansson påpekade att det ofta handlar om långsamma processer och att det kommer att ta tid innan åtgärderna får genomslag och blir mätbara. Det är viktigt att vi tar reda på effekterna av åtgärdsprogrammet men hur gör man det på bästa sätt?

Det vore önskvärt att få in mer mätbarhet i enkäterna. Kan man t.ex. fråga hur många enskilda avlopp en kommun åtgärdat istället för att fråga om de har en plan för arbetet?

Helena Segervall konstaterade att om vi i Norra Östersjön ska genomföra en mer detaljerad analys av återrapporteringen än den nationella kan det komma att kräva en omprioritering av resurser under nästa år. Dessa frågor tas upp på nästa möte för vidare diskussion om hur vi går vidare.

Interrimsrapportering till EU 2012

Under 2012 ska en interimsrapportering för genomförandet av åtgärdsprogrammen göras till EU. Vattenmyndigheterna kommer att rapportera underlag till HaV under hösten och HaV gör rapporteringen till EU i december 2012.

Utkast till rapporteringsformulär har skickats ut till medlemsstaterna. En del av interimsrapporteringen utgörs av en kvantitativ uppföljning för vissa ”nyckelåtgärder” som är särskilt viktiga för att nå målen. Det finns 16 utpekade nyckelåtgärder och det är upp till varje vattendistrikt att välja vilka av dem man vill rapportera och vilka indikatorer som ska väljas. Havs- och vattenmyndigheten hade preliminärt föreslagit att vi från Sverige bara ska rapportera två av dessa. Nu har dock en omvärdering gjorts och fler nyckelåtgärder föreslås. Delegationerna har möjlighet att lämna synpunkter på detta förslag.

Vattendelegationen hade ingen erinran mot det presenterade förslaget.

6. Rapportering 2010 - skrivelse från kommissionen

EU-kommissionen har ställt ett antal frågor till regeringen med anledning av rapporteringen av förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen. HaV, NV och SGU fick i uppdrag av miljödepartementet att lämna in underlag och detta gjordes i slutet av oktober. Vattenmyndigheterna bistod HaV med underlag för detta arbete.

SGU svarade på frågor som rör grundvatten, Naturvårdsverket hanterade frågor om prioriterade ämnen/särskilda förorenande ämnen och HaV tog ansvar för övriga frågor om ytvatten samt frågorna om åtgärdsprogrammen.

Miljödepartementet har fått förlängd svarstid till kommissionen. Beslutades att denna fråga tas upp igen när miljödepartementet är klara med sitt svar. Svaret kommer att skickas ut till delegationen.

7. Rapport om verksamheten nationellt och i distrikt

Samverkan med HaV och andra myndigheter

Samverkan med HaV och andra myndigheter är en central fråga för vattenförvaltningen. Vattenmyndigheterna har regelbundna möten med HaV, dels genom SAMVAT-arbetsutskottet som har telefonmöten varannan vecka, dels genom SAMVAT som har fysiska möten ca 2 gånger per år.

Vattenvårdsdirektörerna har framfört önskemål om att HaV, i sin roll som samordnare inom vattenförvaltningen, bör göra sin tolkning av anteckningar från EU-möten och vidareförmedla detta till vattenmyndigheterna. Syftet är att undvika tolkningsskillnader mellan vattendistriktet.

Datum
2011-12-20

Livsmedelsverket dricksvattenseminarium

Den 17 november anordnade Vattenmyndigheten tillsammans med Livsmedelsverket och Nationellt nätverk för dricksvatten en workshop om dricksvatten. Responsen blev positiv.

Arbetet med översvämningsfrågor

Utifrån framtagna kriterier har Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) föreslagit att fem områden inom Norra Östersjöns vattendistrikt definieras som områden där det finns risk för översvämning; Stockholm, Uppsala, Västerås, Köping och Örebro. Länsstyrelsen i Västmanlands län har yttrat sig om att även Arboga bör övervägas. Örebro län har yttrat sig om att även Lindesberg bör övervägas.

Petter Ström undrade om framtida klimatförändringar med ändrade nederbördsförhållanden osv. kommer att vägas in när resultaten av genomförda åtgärder ska utvärderas. Även om vi genomför åtgärder för att minska övergödningen kanske grundbelastningen ökar på grund av ändrade nederbördsförhållanden, och då behöver detta vägas in i utvärderingen.

Konstaterades att klimatförändringar behöver vägas in i hela processen; både när det gäller kartläggningsarbete och genomförande av åtgärder. Vi har också lyft till Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) att de behöver ta bättre hänsyn till miljöaspekter i sitt arbete med översvämningsrisker, och inte enbart titta på risker för människor.

8. Övriga frågor

Mötesplan för 2012

För att så långt det är möjligt synkronisera delegationsmötena mellan distrikten har vattenvårdsdirektörerna tagit fram förslag på vilka veckor som möten ska hållas. Under 2012 planeras fyra ordinarie möten samt ett nationellt delegationsmöte.

Helena Segervall vände sig till delegationen för att höra vilka önskemål man har kring upplägg av mötena, eventuella teman, externa föreläsare osv.

Följande möten, med angivna teman, planerades in:

22 februari, 10.30-15.00, Västerås.

Länsstyrelsernas beredningssekretariat inbjuds att delta. Eventuellt deltar även en representant från SGU för att prata om avgränsning av grundvattenförekomster.

24 maj, 10.00-15.00, Stockholms universitet.

Ordinarie möte 2 timmar, därefter information om verksamhet på Stockholms universitet.

Datum
2011-12-20

Dnr

17 oktober Västerås 10.30-15.00.

Tema övergödning, fältbesök.

12 december, 10.30-15.00, Västerås.

Några andra teman/upplägg för kommande möten föreslogs:

- Bjuda in någon som är väl insatt i arbetet på EU-nivå och som kan ge oss bättre inblick i kommissionens arbete. Eventuellt någon som arbetar med vattenfrågor på DG Environment?
- Föredrag från någon aktör inom miljöövervakning av vatten.
- Tema kring vattenråden och deras arbete. Kanske går att kombinera med exkursionstillfället.
- Hur ser det ut i andra länder, i vilken instans/på vilken nivå tas beslut kring ÅP, FP osv.?

Roland Dehlin informerade om att den 17 september står Svealands kustvattenvårdsförbund värd för vattenorganisationernas riksmöte 2012. Vattenmyndigheten är med och arrangerar och kommer att delta.

9. Mötet avslutas

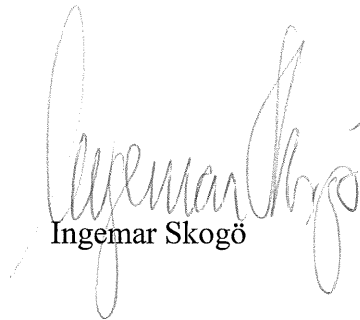
Ordföranden förklarade sammanträdet avslutat.

Vid protokollet

Justeras

Jenny Caruso

Ingemar Skogö

